

V malém těle velký duch

Srst se jorkšírům na temeni často svazuje do spony

Jorkširský teriér

Jorkširský teriér patří k nejmenším psím plemenům vůbec. Co se velikosti týče, nedrží sice absolutní primát, ale zato se může chlubit několika jinými „nej“. Ze všech trpasličích plemen je nejznámější, nejrozšířenější a nejpopulárnější.

Sjorkšírky se naprosto běžně setkáváme nejen na ulicích, na zahrádkách a v parcích, ale nezdávka i tam, kam má většina ostatních psů vstup přísně zakázán. Zvláště v zahraničí je to nápadné, vzpomínám si, jak jsme před několika lety při naší první návštěvě Paříže byli šokováni jejich přítomností v obchodech, kavárnách, ba dokonce i galeriích a kostelích. Dnes už podobný obrázek není ničím výjimečným ani u nás, protože málokterý majitel obchodu či restaurace dokáže odolat roztomilému a způsobnému zvířátku - a navíc kvůli němu ohrožit dobrý obchod.

PLEBEJSKÝ PŮVOD

Z výše uvedeného by se snad mohlo zdát, že jorkširský teriér je pravý luxusní pes, mazlíček, kterému je nejlépe v měkkém náručí navoněné dámy nebo na gauči v salonu. Opak je však pravdou. O málokterém malém plemeni se dá s takovou jistotou tvrdit, že je to každým coulem opravdový pes, jako právě o jorkširovi.

Svým původem není totiž jorkširský teriér, na rozdíl od většiny trpasličích plemen, psem společenským, ale užitkovým a pracovním. Ještě na počátku minulého století bylo jeho hlavní úlohou prohánět (a také dávit) myši, krysy a potkany a zároveň i hlídat dům svých majitelů. Nepatřil zrovna k honoraci, naopak, v odborné kynologické literatuře bývá zdůrazňováno, že předky dnešních jorkširských teriérů bychom našli „in the homes of the poor“ čili u chudásů. Nejsou tak vzdálené doby, kdy privilegium vlastnit ušlechtilé, zvláště lovecké psy bylo vyhrazeno jen vyšším vrstvám. I nemajetní lidé však potřebovali k různým účelům psy, i oni se chtěli bavit. Protože však velké psy na základě různých vyhlášek a nařízení mnohdy držet a chovat nesměli (a koneckonců by jim dělalo problémy je uživit), orientovali se na zvířata střední a menší.

V hrabství Yorkshire, proslulém velkým množstvím textilních manufaktur, se v domácnostech tamních tkalců už ve druhé polovině 18. století zabydleli malí rozčepýření dlouhosrstí psíci, kteří byli ceněni především pro mimořádnou ostrost, s jakou dokázali likvidovat škodlivé hlodavce.

CHLÉB A HRY

Lidé však, jak známo, odjakživa nechtějí jen „chléb“, tedy přímý užitek, ale také „hry“. Jorkširští teriéři jim mohli poskytnout obojí. Myši a potkany hubili nejen na sýpkách a ve stodolách, ale dávali je

Soužití s dětmi vyžaduje dohled

zabíjení a pro zábavu bylo vždy domé-
nou člověka!

Pro přesnost je třeba se zmínit o tom, že tehdejší představitelé či spíše předchůdci jorkširských teriérů se těm dnešním tak úplně nepodobali. Především byli podstatně větší, přibližně dvojnásobně, průměrná váha se pohybovala v rozmezí 5 až 6 kg. Měli také vyšší končety a především jejich srst měla ještě daleko k té dnešní. O dlouhé hedvábné nádhře splývající až k zemi se nikomu ani nesnilo.

Budiž však yorkshireským tkalcům příznáno k dobru, že s postupem času se své drsné zábavy vzdali a nahradili ji soutěžemi podstatně ušlechtilějšími. Koncem 19. století se ve Velké Británii stávají stále populárnějšími výstavy psů a právě na nich nalezl jorkširský teriér nové pole působnosti. Textilní dělníci vyrábějící vzácné látky, jimž byl smysl pro krásu vlastní už díky jejich profesi a kteří navíc nepostrádali ani tradiční chovatelské schopnosti britských chovatelů, dokázali vdechnout někdejšímu davíči krysu neuvěřitelnou krásu. Postupně se zaměřili na vyšlechtění psů co nejroztomilejších a nejmenších, zato se srstí co nejdělsí a nejpěstnější. Stále důležitější se stávaly i zářivé barvy. Tak se postupně z nenápadného rozježeného uličníka stal vyhledávaný výstavní pes a mazlíček

Záplava srsti u výstavního šampiona

bohatých. Pro chudé tkalce se jejich pes stal vítaným zdrojem vedlejších příjmů. Postupně byl mnoha generacemi chovatelů zdokonalován až do podoby, v jaké ho známe dnes.

KRÁSNÝ A ODVÁŽNÝ

Není pochyb o tom, že povedený jorkširský teriér patří k nejpůvabnějším zjevům, s nimiž se můžeme v rozlehlé říši psích plemen setkat. Mimořádně dlouhá, lesklá a hedvábná srst ve spojení s maličkým, ale souměrným a elegantním tělem k němu jako magnet neomylně přitahuje milovníky psů již mnoho desítek let. Co je však pozoruhodné: navzdory přeměně v elegantního a oblíbeného krasavce jork-

Srst výstavních jedinců majitelé „balíčkoví“, aby se nelámala

i pro pobavení svých pánů na tehdy velmi oblíbených soutěžích v zabíjení krys. Dnes se možná leckdo z vás při takové představě otřese odporem, ale psům za vinu nic dávat nemůžeme. Zabíjení pro

Jorkširský teriér není jen pokojový pes, srší temperamentem a rád chodí ven

V malém těle velký duch

V takovém lesku se jorkšširi představují jen na výstavách

Můžete ho brát všude s sebou

širský teriér neztratil nic ze své původní povahy. Charakter se mu v průběhu staletí příliš nezměnil. Jeho dominantním rysem zůstává bdělost, neohroženost, statečnost a do jisté míry i ostrost. Jorkšširský teriér jako by odmítal vzít na vědomí své nepatrné tělesné rozměry. Sám sebe evidentně považuje za velkého psa. Oplývá sebevědomím, od nikoho si nenechá nic líbit, nemá rád, když na něj chce sáhnout někdo cizí, a usoudí-li, že je to nutné, neváhá použít ani svých ostrých zoubků. Bez přehánění ho lze označit za bystrého a spolehlivého hlídače.

Z výše uvedeného je patrné, že jeho výchova nebude jednoduchá. Nezkušenému majiteli může dát pořádně zabrat. Odmalička je nutno usměrňovat sebevědomí tohoto maličkého teriéra a nemožnit mu stát se v domě pánem. I maličká a roztomilý tyran s mašličkou zůstává tyranem.

Pokud však budeme důslední a od začátku budeme trvat na neměnných „pravidlech hry“, jorkšširek si díky vrozené inteligenci rychle osvojí základy slušného chování a ani jeho náklonnost ke štěkání nebude tak těžké udržet v přijatelných mezích.

KRÁSA NENÍ ZADARMO

I když při posuzování jorkšširských teriérů hrají velkou roli i robustní a souměrná tělesná stavba a zbarvení, není sporu o tom, že jeho hlavní ozdobou zůstává

dlouhá hedvábná srst. To ovšem pouze za předpokladu, že je o ni správným způsobem pečováno. Pokud byste chtěli, aby vám doma pobíhal krasavec podobný těm, jaké znáte z výstav a jaké vám i my představujeme na některých fotografiích, bude to vyžadovat z vaší i pejskovy strany spoustu trpělivosti. Jorkšširský teriér ve

S údržbou srsti mohou vypomoci i děti

Dostihy jorkšširů byly jednou součástí doprovodného programu na svět. výstavě

výstavní kondici má jemnou, hladkou a nezacuchanou srst dosahující nezřídka až k zemi. Pokud bychom ho však v ní nechali jen tak pobíhat doma, na zahradě a dokonce při vycházkách do přírody, za nic na světě by se nám ji v tomto stavu nepodařilo udržet trvale, ani kdybychom se následnému rozčesávání a kartáčování věnovali několik hodin. Co si tedy počít? Zkušené kynologové si vědí rady a natáčejí svým svěřencům srst na jakési natáčky vytvořené z hedvábného papíru složeného do obdélníčku o rozměrech asi 18 x 25 cm, který se podélně přehne na třetiny. Ještě předtím srst důkladně promastí dětským olejíčkem nebo olejem norkovým, jojobovým či olivovým. Nejlépe to jde za pomoci starého mechanického rozprašovače. Olej pomáhá udržet srst pevnou a pružnou. Rozčesaná srst se pak postupně přikládá ke střední části „natáčky“ a zbývající se kolem ní zabalí. V závěru se papír napříč přehne tolikrát, aby z celého pramenu vznikl úhledný balíček, a ten se upevní jemnou gumičkou. Stejným způsobem zpracujeme srst na celém těle s výjimkou hlavy, kde by měly mít základní obdélníčky rozměry 12 x 18 cm. Přesná velikost obdélníčků je však individuální a závisí na velikosti psa i délce srsti. Jak vidíte, není to úplně jednoduché, a tak novopečený majitel udělá nejlépe, nechá-li si celou proceduru předvést některým zkušeným chovatelem. Vzhledem k tomu, že zpočátku se musí veškerá

srst každý den znovu rozčesávat a balit (později postačí už jen obden), jistě se i vám zanedlouho podaří získat potřebnou zručnost i zkušenosti.

Zdá se vám to všechno příliš složité, pracné a navíc pro psa ponižující? S posledním si nemusíte dělat starosti, protože zvíře, které je na podobnou proceduru přivykáno od mládí, si na ni zvykne a evidentně mu nijak nevádí. Naopak dokáže mu ušetřit mnoho problémů při rozčesávání zamotaných chlupů, vytahování bodláků, zbavování vousů zbytků zaschlé potravy apod.

STŘÍHAT JEN NADOMA

Pokud vám však je natáčení psa na natáčky přece jenom proti mysli a na výstavní kariéru svého svěřence také nepomýšlíte, existují i jiné možnosti. Například do mašličky vyčesávat a svazovat pouze srst na temeni hlavy, aby psíkovi uvolnila obličej a nebránila ve výhledu, a jinak se spokojit s každodenním opatrným vyčesáváním a následným jemným kartáčováním. I když srst se vám v dokonalém stavu udržet nepodaří, bude kratší a polámanější, stále ještě nebude váš jorkširek dělat svému plemeni ostudu. V poslední době je stále běžnější jorkširáčky stříhat, někdy do podoby zavalitého „Teddyho“ neboli medvídků na hraní, jindy třeba „na vestičku“. Efektivní dojem splývavé srsti se tím sice ruší, ale i v novém kabátku působí pejсковé půvabně a roztomile. Ovšem je třeba zdůraznit, že podobné úpravy srsti jsou považovány za nestandardní, takže pokud se svým čtyřnohým přítelem máte výstavní ambice, raději se do nich nepouštějte. Málo plat-

né, dlouhá, i když na úpravu náročná srst k jorkširskému teriéroví patří, a tak pokud máte k řemeslu kadeřnickému zásadní odpor, raději byste se měli poohlédnout po plemeni jiném.

NAKUPUJTE U ODBORNÍKŮ!

A jedna dobrá rada na závěr. Protože jorkširský teriér dlouhodobě patří k nejmódnějším a nejžádanějším plemenům, snaží se na jeho chovu přizpůsobit mnoho nejrůznějších rádobychovatelů, kteří nemají ani ponětí o zásadách zdravého a etického chovu. Velmi dobře rozvažujte, od jakého chovatele si vezmete štěně. Pokud ho před vašimi očima vytáhne z králíkárně nebo ze stodoly, pokud vám nebude chtít ukázat maminku nebo

„**Svým
původem
není psem
společenským,
ale
užitkovým
a pracovním.**“

ano, ale ta bude v žalostném stavu, zacuchaná a vyhublá, pokud budou mít štěňátka prohnuté hřbety a usazené oči, když mu bude jazýček ustavičně vykvokovat z tlamičky, když se bude trást a schovávat se před vámi do kouta, rychle se rozlučte. A také nezapomeňte, že nejmenší nebo nejlevnější nemusí u jorkširského teriéra nutně znamenat nejlepší. Bývá tomu spíše naopak.

I když pořízení kvalitního štěňátka s průkazem původu není v případě jorkširského teriéra úplně levnou záležitostí (tou však ostatně nebývá ani koupě „bezpapíráčka“), jednoznačně vám ho doporučujeme. I v takovém případě se však před závaznou rezervací dojeďte k chovateli na vlastní oči přesvědčit, v jakém prostředí štěňata vyrůstají, zda mají dostatečný kontakt s rodinou, jestli jsou jeho rodiče zdraví a vitální a zda chovatel působí skutečně jako chovatel a ne jako profesionální obchodník. Já vím, to všechno jsou zásady platné při koupi jakéhokoli psa. V případě tak žádaného a módního plemene, jakým je jorkširský teriér, se však jejich doržování dvojnásob vyplatí.

Lea Smrčková

Červená barva
mu sluší

Standard krátce

ČÍSLO FCI: Standard číslo 86/20. 1. 1998/GB

ZEMĚ PŮVODU: Velká Británie

Datum vydání původního platného standardu: 24. 6. 1987

KLASIFIKACE FCI.: skupina 3

– teriéři, sekce 4 – společnější teriéři, bez pracovní zkoušky

CELKOVÝ VZHLED: Malý pes s dlouhou rovnou srstí, kompaktní a úhlednou stavbou těla. Stavba odpovídá energickému tělu, které má vyvážené proporce a působí dojmem síly.

VELIKOST: Ideální hmotnost 3,1 kg (7 liber)

POVAHA: Ostražitá a inteligentní

SRST: Na těle přiměřeně dlouhá, dokonale rovná (ne vlnitá), lesklá, s jemnou hedvábnou strukturou, ne jako vlna. Na hlavě jsou dlouhé, sytě zlaté, tmavější po stranách hlavy, u kořínků na uších a na čenichu, kde mají být velmi dlouhá. Barva z hlavy nemá přesahovat na krk ani se v ní nesmějí objevovat žádné černé nebo tmavé chlupy.

ZBARVENÍ: Tmavá ocelová modrá (ne stříbřitě modrá), která se táhne od týla ke kořeni ocasu, nikdy se v ní neobjevují plavé, bronzové nebo tmavé chlupy. Srst hrudníku je bohatá, jasné barvy. Všechny barevné chlupy jsou tmavší u kořínků než uprostřed, ke konečkům se dále zesvětlují.

PRŮMĚRNÁ DÉLKA ŽIVOTA: 13 let

INFO I. CZ Yorkshire terrier club, www.yorkshire-klub.cz

Jana Tothová, Rokycanova 604, 282 01 Český Brod, tel. 321 622 441

ČESKOMORAVSKÝ KLUB CHOVATELŮ YORKSHIRE TERRIERŮ

Dagmar Nováková, Chudenická 1084/18, 102 00 Praha 10, tel. 272 924 992, 607 790 334
email: cmkchyt@yorkshire.cz, www.volny.cz/cmkchyt

Vejde se
do tašky

